

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

VEERE

Gemeente: Veere

Het beschermde stadsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek. nr. 239) door een stip-pellijn omgrensde gebied.

Het stadsschoon van Veere (oudtijds Kampveer en ook vaak Ter Veer genoemd) wordt aan de landzijde begrensd door een twee-voudig verdedigingsgestel van grachten en aarden versterkingen. De verdedigingswerken, stammend uit de 17de eeuw werden in de Napoleontische tijd uitgebreid met een tweede gordel. Zij vormen tezamen met de in oorsprong middeleeuwse stadsmuur aan de zeezijde, die in het midden van de 18de eeuw een kroonwerk van aarde kreeg, een subliem voorbeeld van een stedelijke fortificatie. Slechts aan de uiterste oostzijde zijn zij in het derde kwart van de 19de eeuw gedeeltelijk verdwenen door de aanleg van het kanaal door Walcheren. Het geheel wordt aan de landzijde omgeven door terreinen, welke niet alleen op zich van een hoog landschappelijk gehalte zijn, maar vooral een belangrijke functie vervullen door de wijze waarop zij stad en vesting in hun karakteristiek presenteren.

Van de waterkant is bij de uitvoering van de Deltawerken rekening gehouden met de grote betekenis van Veere als historische havenplaats. Tussen de eilanden Walcheren, Noord-Beveland en Zuid-Beveland is daartoe een watervlak behouden, het z.g. Veerse meer, zodat Veere haar functie als havenplaats kan blijven vervullen. De stad heeft een bijzondere betekenis gekregen door zijn jachthaven, zodat zij in onze tijd een dubbele rol vervult op het gebied van de recreatie n.l. door de combinatie van historische stadskern en centrum van watersport.

Binnen de omwalling is de oorspronkelijke structuur in het patroon van straten en stegen bewaard gebleven. In het geheel van het historisch stadsbeeld zijn vier karakteristieke elementen te onderscheiden:

De eerste vermelding verdient de O.L. Vrouwekerk, een 15de eeuwse kruisbasiliek, die, alhoewel geschonden, nog steeds een uitzonderlijk indrukwekkend bouwwerk vormt. De terzijde van de kerk gelegen Fontein of cysterne uit 1551 vormt een speels element dat in zijn genre uniek is voor Nederland.

Een tweede element, dat de aandacht verdient, is het stadhuis. Gelegen aan de noordzijde van de typisch gevormde langwerpige Markt beheerst het met zijn pronkgevel uit ± 1475 en zijn fraaie toren uit 1599 tezamen met de kerk de verre omtrek.

Een derde element dat Veere kenmerkt is de haven met kaden en de Kampveerse toren. Alhoewel sedert de afbraak van het Landarsenaal en de opheffing van de stadstimmerwerf de noordzijde van de haven geen historische bebouwing meer heeft, is deze belangrijk door de aanwezigheid der verdedigingswerken, die bovendien fraaie uitzichten bieden zowel op de stad als op het water. De kade aan de zuidzijde van de haven levert met de Markt de mooiste voorbeelden van historische woningbouw. De z.g. "Schotse

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van
12 maart 1970

Afdeling: O./M.A.

Nr.: 150.077 I

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
secretaris van de Monumentenraad,

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

VEERE

Gemeente: Veere

huizen" vormen daarbij zowel vanwege het uitzonderlijke van hun oorspronkelijke bestemming als vanwege hun architectuur een hoogtepunt. Aan de zijde van het Veerse meer vindt deze kade een beëindiging in de Kampveerse toren, aan weerszijden waarvan nog gedeelten van de oude stadsmuur zijn bewaard. Het gebouw dat vanouds dienst heeft gedaan als stadsherberg vormt met zijn wagenplein aan de landzijde en het Blauw hoofd en het Kampveerse hoofd aan de zeezijde een markante afsluiting.

Het vierde element, dat het aspect van Veere mede bepaalt, wordt gevormd door de vestingwerken met hun omliggende terreinen.

De overige stadsbebouwing, daterend uit de 17de, 18de en 19de eeuw vormt met genoemde hoofdmonumenten een harmonisch geheel. Het is daarom van het grootste belang, dat vooral met het oog op de open plaatsen - met name het terrein van de vroegere Waag achter de voormalige Montfoortse waltoren en het terrein aan de noordzijde van de haven - een beleid wordt uitgestippeld, dat deze bijzondere vormgeving waarborgt. Dit beleid dient niet alleen gericht te zijn op Veere, van binnenuit gezien, doch dient zich tevens uit te strekken over de bestemming van de gronden rondom de veste, teneinde een aantal magnifieke gezichten op de stad te waarborgen.

Overigens mag nimmer over het hoofd worden gezien, dat Veere een belangrijk voorbeeld is van een historische bebouwingkern, die in feite als zodanig reeds in zijn geheel een monument vormt.

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 12 maart 1970

Afdeling: O./M.A

Nr. 150.077 I

Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad,

